

Odgovornost odvetnika

mag. Bogomir Horvat¹

1. Uvod

Proučevanje odgovornosti odvetnikov je izjemnega pomena tako za odvetniški poklic kot tak, kot tudi za funkcioniranje celotnega pravosodnega sistema, katerega del je odvetništvo. Sama vloga odvetništva, kot zelo cenjenega in uglednega poklica, se v zadnjih letih povečuje, kar je razvidno ne samo iz vse večjega števila odvetnikov, temveč tudi vseh sprememb, ki se dogajajo v zvezi z njihovo organizacijo in delovanjem. Odvetništvo kot služba je v organizacijskem smislu popolnoma samostojna in neodvisna od pravosodja, vendar se v funkcionalnem smislu od pravosodja ne sme ločevati in odtujevati predvsem zaradi tega, ker morata tako pravosodni sistem kot odvetništvo služiti istemu temeljnemu cilju, t.j. uresničitvi pravice in v najširšem smislu zaščiti pravnega sistema kot celote skozi čim hitrejšo in čimbolj učinkovito realizacijo na pravo temelječih pravic. Tudi preambula Kodeksa odvetniške etike sveta odvetniške zbornice EU (CCBE), katere član je tudi Slovenska odvetniška zbornica, govori o tem, da mora odvetništvo služiti tako interesu pravice kot tudi tistim, katerih pravice in svoboščine zastopa in brani, ter ima dolžnost ne samo, da vodi zadeve svoje stranke, ampak jim tudi svetuje.

Problematiko odgovornosti odvetnika lahko umestimo v širši institut odgovornosti profesionalcev za škodo (npr. notarjev, zdravnikov, arhitektov in podobno), ki nastane strankam in tretjim osebam pri opravljanju njihove profesionalne dejavnosti in je civilno pravna odgovornost samo

¹ Odvetnik pri odvetniški družbi Matoz.

eden izmed segmentov odgovornosti odvetnika, saj le ta obsega tudi kazensko in disciplinsko odgovornost. Vse te tri vrste odgovornosti so medsebojno povezane z neko notranjo logiko in pravnim ciljem, ki je v zaščiti strank in čimbolj kvalitetnem prispevku odvetništva k uresničevanju načela zakonitosti, s tem pa tudi boljšemu funkcioniranju pravosodnega sistema kot celote. Kazenska odgovornost odvetnikov je opredeljena v Kazenskem zakoniku, disciplinska odgovornost v Zakonu o odvetništvu (v nadaljevanju ZO) in Statutu odvetniške zbornice Slovenije², civilno odgovornost za škodo, ki jo odvetnik povzroči stranki oz. tretjim osebam pri svojem delu, pa ureja Obligacijski zakonik³ (v nadaljevanju OZ), in sicer v obliki splošnih institutov v poglavjih o pogodbeni oz. deliktne odgovornosti.

V tokratni obravnavi se bomo osredotočili na problematiko civilne, torej odškodninske odgovornosti odvetnikov.

146 2. Temelj odgovornosti odvetnika za škodo

Pri presojanju temelja odvetniške odškodninske odgovornosti že takoj na začetku naletimo na dilemo, **ali to odškodninsko odgovornost opredeliti kot pogodbeno ali kot deliktno.**

Primerjalnopravno je to vprašanje različno urejeno, kar ima za posledico razlikovanje v dokaznem bremenu, obsegu odškodnine, zastaralnih rokov, priznavanju nepremoženjske škode. Tako npr. v Nemčiji lahko oškodovanci sami izbirajo kateri temelj odgovornosti bodo uporabili, nasprotno v Franciji pa te možnosti oškodovanci nimajo⁴. Kar zadeva slovensko pravno teorijo je Cigoj zastopal stališče, da temeljnih razlik med obema vrstama odgovornosti ni, oziroma da so posebnosti, ki se kažejo pri eni ali drugi vrsti odgovornosti, posledica različnosti pravnih ureditev.⁵

V našem odškodninskem pravu je sodna praksa sprejela stališče, po katerem se

² Zakon o odvetništvu, Uradni list RS št. 18/93, 24/96, 24/01 in Statut odvetniške zbornice, Uradni list RS št.15/94, 10/95, 55/96, 4/00, 48/01, 90/03, 131/04)

³ Obligacijski zakonik, Uradni list RS št. 83/01.

⁴ O razlikah, ki obstajajo med pogodbenim in deliktne temeljem odgovornosti profesionalcev (zdravnikov) za škodo, glej: A. Polajnar Pavčnik, Obligacijski vidiki razmerja med bolnikom in zdravnikom, v knjigi Pravo in medicina, Cankarjeva založba Ljubljana, 1998, str. 95.

⁵ S.Cigoj, Odškodninsko pravo Jugoslavije, Ljubljana.1972, str. 72.

odškodninska odgovornost odvetnika presoja po pogodbenem temelju (mandat), če zato obstojijo predpostavke. Če pa škoda ni nastala zaradi kršitve pogodbe, je odvetnikova odgovornost za škodo povzročeno stranki, deliktna⁶. To pomeni, da moramo pri ugotavljanju odškodninske odgovornosti odvetnika dopustiti možnost konkurenčnega obstoja dveh različnih temeljev odškodninske odgovornosti, čeprav bodo v praksi prav gotovo prevladovali primeri pogodbene odškodninske odgovornosti, ker bo večina škode nastala strankam zaradi odvetnikove kršitve pogodbene obveznosti.

3. Pomen profesionalne skrbnosti (diligence)

Ne glede na to, katera vrsta odgovornosti (pogodbena oz. deliktna) prihaja v konkretnem primeru v poštev, pa je osrednje vprašanje pri obeh standard dolžne skrbnosti, kateri se zahteva od odvetnika in predstavlja temelj za presojo njegove odgovornosti. Obveznost skrbnega ravnanja oz. profesionalne skrbnosti, ki se zahteva pri opravljanju posla odvetnika in njemu sorodnih poklicev, je pravni standard, ki je različno urejen v primerjalnem pravu in ni odvisen samo od splošne ureditve instituta odgovornosti za škodo, temveč tudi od konkretnega posla, katerega je prevzel odvetnik. Pri tem je potrebno izrecno poudariti, da odvetnik praviloma ne prevzame obveznosti za uspeh, ampak je njegova dolžnost zgolj v tem, da uporabi vse svoje profesionalno znanje za doseg določenega rezultata, torej ravna s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Tako odvetnik, ki je ravnal z vso skrbnostjo, marljivostjo, znanjem in sposobnostjo, ki se od njega zahteva ne bo odškodninsko odgovarjal, četudi je izostal rezultat, ki ga je njegova stranka pričakovala. Zahteva se pravilen način razreševanja problema oz. naloge, torej ravnanje v skladu s pravili stroke, v nasprotnem primeru je podana odškodninska odgovornost odvetnika, in sicer gre za krivdno odgovornost (namen, malomarnost). V odškodninskem pravu je namreč v večini sistemov kot načelo uveljavljena krivdna subjektivna odgovornost, tako pri pogodbeni kot tudi pri deliktni odgovornosti profesionalcev, kar torej velja tudi za odvetnike in njim sorodne poklice (notarje).

Vsebina standarda profesionalne skrbnosti oz. skrbnosti dobrega strokovnjaka je v primerjalnem pravu različno opredeljena, vsem pa je skupno, da se od odvetnika kot profesionalca zahteva določena stopnja skrbnosti in pazljivosti kakor tudi določeno strokovno znanje in sposobnost opravljanja poslov. Razlike med posameznimi sistemi so v meri strogosti pri določanju teh elementov. Tako angleško pravo od profesionalcev zahteva, da pokažejo tisto stopnjo skrbnosti in sposobnosti, ki je značilna za ostale strokovnjake iz iste branže, kar pomeni, da se ne zahteva nekakšna najvišja stopnja

⁶ Sodba Vrhovnega sodišča RS II Ips 290/99, računalniška baza VS RS.

skrbnosti in znanja, temveč skrbnost in znanje razumnega in povprečno skrbnega in usposobljenega profesionalca.⁷ Podobno stališče najdemo v italijanskem pravu, kjer je v 1176 čl. Civilnega zakonika določeno, da se mora dolžnik pri izpolnjevanju obveznosti vesti z marljivostjo dobrega gospodarja, ki se pri poklicnem umskem delu ocenjuje glede na naravo dejavnosti, ki jo opravlja.⁸

Na drugi strani pa je v nemškem pravu, za katerega je praviloma značilna pogodbeno odškodninska odgovornost odvetnika, zahtevan visok in strog standard profesionalne skrbnosti pri opravljanju posla. Skladno z nemško sodno prakso ne zadostuje, da odvetnik pri poslu pokaže povprečno, normalno stopnjo skrbnosti, temveč se zahteva najvišji standard skrbnosti in znanje najboljšega odvetnika kot predstavnika stroke. Tako je odvetnik dolžan stranki dati strokoven, vseobsežen in izčrpen pravni nasvet (npr. dolžan je skrbeti o vseh vprašanih povezanih v zvezi z zastaranjem, zastojem in prekinitvijo zastaranja), skratka najti najbolj primerno in najhitrejšo pot za zaščito njenih interesov. Nemška sodišča na splošno zahtevajo od odvetnika, da svojim strankam nudi objektivno najboljše storitve in se pri presoji krivde ne zadovoljuje s skrbnostjo povprečnega odvetnika, ampak je potrebna skrbnost najboljšega, najbolj marljivega, izobraženega ter kompetentnega odvetnika⁹. Nasprotno od tako stroge stopnje zahtevane skrbnosti odvetnika v nemškem pravu, ameriška sodna praksa omejuje odvetnikovo odškodninsko odgovornost. Tako je njegova odgovornost izključena, če njegovo obnašanje zadovoljuje standard »*the least common denominator*«. Odvetnik bo odgovoren le, če je njegovo ravnanje tako slabo, da tako ne bi ravnal nobeden od njegovih profesionalnih kolegov.¹⁰ V nekem primeru je sodišče presodilo, da odvetnik ni prekršil standarda profesionalne skrbnosti, ker je napačno interpretiral pravno pravilo sklicujoč se na dejstvo, da je bilo to pravilo zelo pogosto napačno interpretirano tudi med njegovimi kolegi¹¹. Kljub navedenemu pa pravna doktrina vztraja na tem, da se standard skrbnosti odvetnika v sodni praksi dvigne na višjo raven »*minimum common skill of the attorney of good professional standard*«.

Francoska sodišča pa so ubrala srednjo pot. Brez odstopanja od splošnih pravil odgovornosti so sprejeli princip, da odvetnik odgovarja za vsako malomarnost, pri če-

⁷ »An expert is required to exercise the same standard of care as a reasonably competent person trained in that particular trade or profession«, V. Harpwood, Principles of Tort Law, 3 rd edition, Cavendish Publishing Limited, London-Sydney, 1998, str. 106 in 107.

⁸ Tako je italijansko Kasacijsko sodišče v sodbi št. 3463 z dne 18.5.1988 v zvezi s stopnjo skrbnosti zavzelo stališče, da poklicna odgovornost odvetnika, čigar obveznost ni v doseganju rezultata, ampak v nudenju pomoči, ne nastopi avtomatično, če odvetnik ne doseže cilje, temveč predstavlja kršitev tiste povprečne skrbnosti (*diligencia media*), katero predvideva 2. odst. 1176. čl. Civilnega zakonika; glej več: K. Primožič, Odgovornost odvetnika in zavarovanje, Odvetnik št. 2, 2002, str. 6 in 7.

⁹ Več o bogati nemški sodni praksi v zvezi z profesionalno skrbnostjo odvetnikov glej: Paladant, Burgerliches Gesetzbuch, Becksche Kurz-Kommentare, 55, neubearbeitete Auflage, Verlag C.H.Beck, Munchen, 1996, str. 336.

¹⁰ P.J. Zepos - P. Christodoulou, Professional Liability, op. cit. str. 50.

¹¹ Markesinis, The German Law of Obligations, Vol.II; The law of Torts: A comparative introduction, Clarendon Press Oxford, 1997, str. 305.

mer je standard za presojo skrbnosti preudaren odvetnik, ne najboljši niti ne povprečen¹². V našem pravu je profesionalna skrbnost oz. skrbnost dobrega strokovnjaka urejena v 2. odst. 6. čl. OZ, ki kot merilo postavlja tipično, običajno, normalno ravnanje povprečnega strokovnjaka z istega področja¹³. Pri presoji, ali je določeno ravnanje v skladu z zahtevano stopnjo skrbnosti, je naloga sodne prakse, da zakonski standard skrbnosti dobrega strokovnjaka oz. profesionalca uporabi glede na specifično situacijo odgovornosti odvetnika. Pri tem je potrebno opozoriti na določene posebnosti, ki so značilne za odvetniški poklic, saj gre za profesionalno dejavnost velikega družbenega pomena, ki zahteva posebno strokovno znanje in usposobljenost, kar ustvarja zaupanje javnosti v vrednost profesionalnih uslug, ki jih ponujajo odvetniki. Tako je pri določanju odgovornosti odvetnika potrebno upoštevati tudi vrsto posla, ki ga je za stranko opravljal odvetnik, dejansko stanje, pravila stroke, pravila običajev, kar vse je *questio facti*, ki ga mora sodišče ugotavljati pri presojanju konkretnega primera. Tako je potrebno razlikovati ravnanje odvetnika v primeru, ko zastopa stranke pred sodiščem od drugih aktivnosti, ki niso vezane na spor pred sodiščem.

Pri zastopanju pred sodiščem

- a) mora poznati:
 - *materialno pravo* (domače in pravo EU), kakor tudi *sodno prakso*, zlasti novejšo prakso višjih sodišč, Vrhovnega sodišča in sodišča Evropske Skupnosti, ki se nanaša na konkreten primer
 - *temeljno shemo pristojnosti* slovenskih pravosodnih organov in drugih državnih organov, sodišč EU in drugih institucij EU
 - *vsa procesna pravila* (pristojnost, roki, prihod na glavno obravnavo, pravočasno predlaganje dokazov, uporaba odločilnih argumentov, ki so na voljo...)¹⁴
- b) biti mora temeljito pripravljen, pri čemer je potrebno upoštevati tudi čas, ki ga je imel na razpolago za pripravo
- c) se sklicevati na Evropsko pravo, če je to možno in ugodno za stranko in nanj opozoriti nacionalna sodišča¹⁵
- d) izbrati najvarnejšo pot za zavarovanje interesov svoje stranke, zlasti izbrati pravilno in pravočasno obliko pravnega sredstva¹⁶

¹² P.J.Zepos – P. Christodoulou: Professional Liability, op.cit., str. 50.

¹³ N.Plavšak in ostali, Obligacijski zakonik s komentarjem, prva knjiga, Založba GV, Ljubljana.2003, str.146.

¹⁴ Pri obravnavanju zahtevkov strank v zvezi z odškodninsko odgovornostjo odvetnikov je bilo ugotovljeno, da so najpogostejši primeri napak, zamude različnih rokov oz. nepristop na obravnave, ki ima za posledico prekludiranje stranke v njenih ravnanjih oz. pravicah. Prav tako pogoste so napake v zvezi z aktivno in pasivno legitimacijo, napačno postavljene tožbeni zahtevki, pomanjkanje predpisane obličnosti pri posameznih pravnih poslih, itd..Več o tem glej: I.Grosman, Zavarovanje poklicne odgovornosti odvetnikov, Odvetnik št. 4,2002, str. 27.

¹⁵ E.Kuhelj, Vloga odvetnika v postopkih v zvezi z evropskim pravom, Pravna praksa, št.12, 2008, str. 21-23.

¹⁶ K.Zidar. Ali lahko odvetnik odkloni vložitev revizije, Pravna praksa, št.28, letnik 2007, str.23.

- e) dolžan je predlagati vse pomembne dokaze in jih izkoristiti na primeren način in v pravem trenutku, torej nuditi najustreznejšo obrambo svoji stranki, pri čemer se mora zavedati nekaterih etičnih omejitev svobode svojega ravnanja¹⁷
- f) če se zahteva specialistično znanje, ki ga nima oz. se na tem področju počuti negotovega, mora stranko opozoriti ali celo zavrniti zastopanje
- g) v korist svoje stranke je dolžan uporabiti vse dovoljene ukrepe, ki lahko njegovo stranko pripeljejo do uspeha, pri čemer pa **ne sme** zlorabljati zaupnega odnosa (vztrajanje pri pravdanju, če bi se stranka poravnala, uveljavljanje osebnih interesov, nerealna prikazovanja stanja v zadevi, ustrahovanja...).

Pri opravljanju drugih poslov, ki niso vezani na konkretno zadevo na sodišču oz. spor, se od odvetnika pričakuje, da bo ravnal z enako stopnjo profesionalne skrbnosti, kot če bi stranko zastopal pred sodiščem. Namreč pri zastopanju stranke pred sodiščem se odvetnik večino časa ukvarja s preteklimi dogodki in mora sprejeti taka dejstva, kot jih ugotovi. Pri opravljanju drugih poslov pa je odvetnik v funkciji svetovalca in v prvi vrsti pomaga svoji stranki pri določanju bodočega ravnanja in razmerij. Pri tem mora:

- a) varovati interese stranke, kot če bi jo zastopal pred sodiščem
- b) biti pozoren pri sestavljanju pogodb, oporok in sklepanju drugih pravnih poslov
- c) opozoriti stranko na možne posledice sklenitve pravnega posla
- d) ji pojasniti bistvene elemente posameznih pravnih poslov in pravnih aktov
- e) ravnati skrbno pri ugotavljanju kredibilnosti nasprotne stranke

Iz vsega naštetega izhaja, da mora odvetnik skladno s pravili stroke z vso profesionalno skrbnostjo svetovati stranki najboljše in najhitreje načine za uresničitev njenih zahtev in interesov. Stranki mora nuditi celovit in pravilen pravni nasvet, pri čemer je dolžan spoštovati njene zahteve in navodila, vendar le do mej, postavljenih s pravom in etičnimi normami. To pa lahko dela le odvetnik, ki je resnično neodvisen in se ta neodvisnost pri opravljanju njegovega poklica kaže v razmerju do organov oblasti, ostalih udeležencev na trgu in tretjih, ki ne smejo vplivati na njegovo delo in nenazadnje se to mora kazati tudi v razmerju do stranke, ki ne sme postati odvetnikov delodajalec. Neodvisnost je bistveno jamstvo za stranko in za sodno oblast, tako da odvetnik ne sme sodelovati pri poslih, ki bi ogrozili to neodvisnost. Le če ima stranka občutek, da nihče ne posega v to komunikacijo z odvetnikom, je lahko razmerje med njo in odvetnikom svobodno in odprto.¹⁸

¹⁷ Glej več o tem: B.Kukec, Odvetnikova kritika sojenja - primer Kippyranou proti Cipru, Odvetnik, št. 37, december 2007, str. 23-24.

4. Vzročna zveza

Eden izmed predpostavk za nastanek odškodninske odgovornosti je tudi **obstoje vzročne zveze** med odvetnikovim premalo skrbnim ravnanjem in nastalo škodo. Če na primer odvetnik sestavi pogodbo, ki iz kateregakoli razloga ni izvršljiva, je njegovo neskrbno ravnanje pri sestavi vzrok za to, da se le ta ne more realizirati, s čimer je stranki povzročil škodo.¹⁹ Nekoliko bolj zapleteno je ugotavljanje vzročne zveze, ko zaradi neskrbnega ravnanja odvetnika (opustitve) stranka izgubi možnost uveljavljanja svoje pravice v sodnem postopku ali ko izgubi spor po krivdi odvetnika. Postavi se vprašanje, ali je tožnik v takem primeru dolžan v okviru splošne dolžnosti dokazovanja obstoja adekvatne vzročnosti med opustitvijo odvetnika in škodo, ki je nastala, dokazati ne samo dejstvo, da je spor oz. možnost za sodno varstvo izgubil zaradi krivde odvetnika, temveč tudi dejstvo, da bi spor dobil, če ne bi bilo njegovega zakrivljenega ravnanja²⁰. V državah common-law sistema je sprejeto načelo, da mora tožnik, ki je izgubil pravdo, dokazati ne samo dejstvo, da je izgubil spor zaradi krivdnega ravnanja odvetnika, ampak tudi, da bi ta prvi spor dobil, če ne bi bilo zakrivljenega ravnanja njegovega pooblaščenca. V državah evropskega kontinentalnega prava, kjer je sprejeta koncepcija adekvatne vzročnosti²¹, katera velja tudi za naše pravo, pa mora tožnik (oškodovanec) dokazati, da je izgubil pravico do sodnega varstva oz. spor zaradi neskrbnega ravnanja odvetnika in škodo, ki mu je zaradi takega nestrokovnega in neprofesionalnega ravnanja nastala. Sodišče v pravdi ugotavlja tudi, ali bi pravočasno vložena tožba oz. pritožba pripeljala do drugačnega rezultata na podlagi veljavnega materialnega prava, ki bi se moralo uporabiti v konkretni zadevi. Odvetnik se lahko reši svoje odgovornosti za tako nastalo škodo edino če dokaže, da bi bil spor za stranko izgubljen, tudi če ne bi bilo njegovega zakrivljenega ravnanja.²² Ne glede na tako koncepcijo, ki je sprejeta v evropskem kontinentalnem pravu in pri nas, pa je potrebno opozoriti, da je položaj stranke (oškodovanca) vseeno otežen, saj se v odškodninski pravdi zaradi izgube spora po krivdi odvetnika, le ta znajde v specifični situaciji, ko mora v enem sporu, če želi uspeti, zatrjevati in dokazovati trditve, ki so predmet nekega drugega spora in tako voditi »**pravdo v pravdi**«, kar za oškodovanca predstavlja dodatno breme in ga postavlja v dokaj negotov položaj. V tem smislu je Vrhovno sodišče RS v zadevi II Ips 290/99 z dne 19. 1. 2000 v pravdi med naročnikom odvetniške storitve kot tožnikom in odvetnikom

¹⁹ Več o odvetnikovi poklicni zaupnosti in njenih mejah v zvezi z sodbo Evropskega sodišča *Ordre des barreaux francophones et germanophone* (C-305/05) glej: J. Sladič in P. Sladič-Zemljak, *Odvetniška zaupnost in pranje denarja* - ko mora odvetnik zaradi pravnega svetovanja sporočati podatke o strankah, *Odvetnik*, št 1, marec 2008, str. 11-15.

¹⁹ Tako tudi sodba, Okrožnega sodišča v Beogradu Gž 5354/88, Bilten Okr. Beograd 31-32/89, str. 76, računalniška baza VS RS.

²⁰ Glej sodbo VGS Novi Sad Gž 2685/78, Sudska praksa 8/81, str.63, računalniška baza VS RS.

²¹ Kritika teorije adekvatne vzročnosti glej: N. Plavšak in drugi, *Obligacijski zakonik s komentarjem*, op.cit., str. 707.

²² Glej 5.odst. 239. člena OZ.

kot tožencem zaradi povračila škode, nastale zaradi malomarnega zastopanja odvetnika v odškodninskem sporu tožnika in osebe, ki je tožnika v nezgodi poškodovala, sprejelo stališče, da je treba okoliščine te nezgode in obstoj temeljev odškodninske odgovornosti ugotavljati kot predhodno vprašanje.²³

5. Obstoj in obseg škode

Temeljni pogoj za vzpostavitev odškodninske odgovornosti odvetnika je, da je zaradi njegovega premalo skrbnega ravnanja oziroma strokovne napake stranka utrpela škodo. Če stranki, kljub premalo skrbnemu ravnanju odvetnika (npr. pravdo bi vseeno izgubil tudi če bi odvetnik ravnal lege artis) ni nastala pravno priznana škoda, ne moremo govoriti o odškodninski odgovornosti odvetnika. Oškodovanec mora torej dokazati, da mu je škoda nastala kot posledica nestrokovnega ravnanja odvetnika, pri čemer ima pravico do povračila le tako nastale škode. Pri ugotavljanju vrste in obsega škode je za oškodovanca pomembno, ali je v konkretnem primeru vzpostavljena deliktna oz. pogodbeno odškodninska odgovornost. Pri škodi, ki je nastala zaradi kršitve pogodbenih obveznosti, bo odvetnik odgovoren za povrnitev le predvidljive škode, to je tisto, ki jo je moral predvideti že ob sklepanju pogodbe, glede na dejstva, ki so mu bila takrat znana.²⁴ V primeru deliktne odgovornosti pa bo odvetnik dolžan povrniti celotno škodo, pri čemer se predvidljivost oz. nepredvidljivost presoja po objektivnem kriteriju. Pri tem je potrebno opozoriti, da so v veliki večini primerov pri kršitvi pogodbenih obveznosti²⁵, izpolnjene predpostavke tudi za civilni delikt, zato ni videti nobene ovire, da oškodovanec ne bi mogel zahtevati povrnitve celotne škode. Prav tako ni videti ovir, da se oškodovancu ne bi priznalo vseh oblik premoženjske škode (navadna škoda in izgubljeni dobiček) kot tudi nepremoženjska škoda, če je nastala. Navadno škodo in izgubljeni dobiček bo oškodovanec zahteval v primerih, ko je zaradi neskrbnega ravnanja odvetnika izgubil spor, katerega bi moral dobiti ali je izgubil pravico do

²³ Tožnik je prvo pravdo zoper povzročitelja nezgode izgubil zaradi nepravočasne vložitve tožbe odvetnika, zaradi česar je sodišče tožbeni zahtevek zavrnilo zaradi zastaranja. Odvetnik se zoper zavrnilno sodbo ni pritožil niti ni seznanil tožnika s sodbo sodišča prve stopnje. Sodišče je v **drugi pravdi** ugotovilo, da je toženi odvetnik nepravilno ravnal, ker iz razlogov na njegovi strani odškodninske tožbe ni pravočasno vložil, posledica njegovega neskrbnega ravnanja pa je, da je sodišče prve stopnje v prvem sporu zavrnilo tožnikov zahtevek zaradi zastaranja terjatve. V primeru, da je toženec mislil, da zahtevek ni zastaral, pa je zopet nepravilno ravnal, ker se zoper sodbo ni pritožil. Vprašanje obstoja škode je bilo rešeno v obliki predhodnega vprašanje, škoda pa je predstavljala odškodnina, ki bi jo tožnik prejel, če bi toženec (odvetnik) pravočasno vložil tožbo.

²⁴ Glej 1. in 2. odst. 234. čl. OZ.

²⁵ Poleg splošnih predpostavk odgovornosti za škodo (odgovornost za civilni delikt) morata biti pri pogodbeni odškodninski odgovornosti izpolnjeni še dve posebni predpostavki:

- obstoj pogodbe oz. pogodbene obveznosti,
- kršitev te pogodbene obveznosti.

sodnega varstva. Prav tako lahko škoda nastane kot posledica slabega in premalo skrbnega svetovanja oz. opustitev odvetnika pri opravljanju poslov, ki niso vezani na spore na sodišču (npr. sestavljanje pogodb, oporok in drugih pravnih aktov, opravljanje poslov v zvezi s premoženjem strank, itd.). Kar pa zadeva nepremoženjsko škodo je to vprašanje primerjalnopravno zelo različno urejeno. Medtem ko francosko, belgijsko in švicarsko pravo v veliki meri priznavajo tudi nepremoženjsko škodo, pa nemško in grško pravo priznavata povračilo nematerialne škode samo v nekaterih zakonsko določenih primerih²⁶.

Glede na rešitve našega odškodninskega prava v Obligacijskem zakoniku v zvezi z nepremoženjsko škodo ni videti ovir, da se nepremoženjska škoda ne bi povrnila tudi v primerih, ko je oškodovancu nastala zaradi zakrivljenega ravnanja odvetnika. Tako je odvetnik dolžan stranki povrniti vso škodo (premoženjsko in nepremoženjsko, op.a.), ki je stranki nastala zaradi tega, ker je ob pomoči odvetnika sklenila nedovoljen pravni posel.²⁷ Največkrat bodo prišli v poštev zahtevki, ki so vezani na odgovornost odvetnika za neutemeljeno odvzeto prostost (okrnitev svobode), zaradi duševnih bolečin zaradi razžalitve dobrega imena in časti, kršitve osebnostnih pravic, itd.²⁸

6. Zaključek

Priznati je potrebno, da je v sodni praksi še izredno malo primerov, kjer bi nezadovoljne stranke vložile zahteve oz. civilne tožbe proti odvetniku. Z razvojem družbe in z vse večjo osveščenostjo ljudi kakor tudi z razvojem odškodninskega prava pa je v bodočnosti pričakovati, da bo takih zahtevkov več. Tak razvoj je v bistvu predvidel tudi zakonodajalec, ki je določil obvezno zavarovanje odvetnika pred odgovornostjo za škodo, ki bi utegnila nastati stranki v zvezi z opravljanjem njegovega poklica. Govorimo o zavarovani odgovornosti za strokovno napako, kjer je krita odgovornost za škodo zaradi grobih napak pri opravljanju registrirane dejavnosti zavarovanca in pri njem stalno zaposlenih oseb.

²⁶ P.J.Zepos-P.Christodoulou, Professional Liability, op. cit. str. 52.

²⁷ Vrhovno sodišče Srbije, Rev. 295/89, Intermex Sodna praksa.

²⁸ V švicarskem pravu je sprejeto stališče, da odvetnik odgovarja za škodo ne samo zaradi razžalitve dobrega imena in časti, ki jih je sam povzročil stranki oz. tretji osebi, temveč tudi v primerih, če je opustil dolžnost zaščite svoje stranke pred škodljivimi izjavami nasprotne stranke oz. tretjih, **ki so škodile ugledu njegovi stranki**. Več glej: Keller, *Haftpflicht im Privatrecht*, Berne, 1970, str. 360.